

Asia: VM/1709/00.01.00.01/2016 VM098:00/2016

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedonhallinnan sääntelyn kehittämistä selvittäneen työryhmän raportista

Yleiset kommentit raportista

Yleiset kommentit raportista

-

Kommentit raportin 5 luvusta

Kommentit osasta 5.1 Tiedonhallintaa koskevan sääntelyn soveltamisaloista

-

Kommentit osasta 5.2 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen

-

Kommentit osasta 5.3 Tietoturvallisuus

-

Kommentit osasta 5.4 Tietoaineistojen muodostaminen ja vastuut

-

Kommentit osasta 5.5 Tietojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuus

-

Kommentit osasta 5.6 Tietoaineistojen julkisuus ja salassapito

-

Kommentit osasta 5.7 Tiedonsaanti asiakirjoista ja tietoaineistoista

-

Kommentit osasta 5.8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi

Luku 5.8. pitää sisällään useita kokonaan uusia käsitteitä (muun muassa tiedonhallintayksikkö, arkistovastaava), joita ei raportissa kuitenkaan ole määritelty joko lainkaan (tiedonhallintayksikkö) tai ne on määritelty niin puutteellisesti (arkistovastaava), ettei niiden tarkoitusta tai merkitystä voi lausuntoa antaessa arvioida. Muun muassa arkistovastaavan rooli ja asema on raportissa epämääräisesti ja riittämättömästi kuvattu eikä vaikuta käytännössä tarkoituksenmukaiselta tai toteuttamiskelpoiselta. Ongelmallisina luvussa näyttäytyy myös arkistointikriteerien määrittelemisen lainsäädännössä sekä se, että linjausten mukaan kaikki arkistointi ja siihen liittyen tietoluovutukset tapahtuvat Kansallisarkiston lukuun.

Luvussa määritellään kokonaan uudelleen suomalaisessa asiakirjahallinnossa ja arkistotoimessa vakiintuneessa käytössä olevia käsitteitä (pysyvä säilyttäminen, arkistointi, arkisto, arkistonmuodostus) uudestaan ilman riittäviä perusteluja ja selityksiä siitä, miksi tällainen määrittely on tarpeen. EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimukset olisi raportin perusteella mahdollista toteuttaa myös niin, ettei näitä käsitteitä jouduttaisi määrittelemään uudelleen tai käyttämään niiden nyt vakiintuneen käytön vastaisesti. Jos EU:n tietosuoja-asetus ja siihen liittyvät kansalliset ratkaisut kuitenkin tulevat vaatimaan käsitteiden määrittelemistä uudelleen, tulisi tämä tehdä niin, että uudet käsitteet (tai vanhojen käsitteiden uudet merkitykset) määritellään huolellisesti käyttäen hyödyksi niin valtion ja kuntien asiakirjahallinnan asiantuntijoita, Kansallisarkiston asiantuntijoita kuin asiakirjahallinnon ja arkistotoimen parissa Suomessa tehtävän tieteellisen tutkimuksen ja koulutuksen asiantuntijoita. Tämä on tarpeen myös siksi, että raportista itsestään ei voi tällä hetkellä lukea ulos sitä, että tällaista asiantuntemusta olisi nyt riittävästi hyödynnetty. Valmistelutyössä täytyy muun muassa ottaa huomioon ja vakavasti punnita sitä, mitä yksistään jo raportissa esitetty arkistokäsitteen redusoiva uudelleenmäärittely tosiasiaassa tulisi tarkoittamaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Muun muassa tästä aiheesta on olemassa runsaasti ainakin kansainvälistä tutkimusta.

On hyvä, että luvussa pyritään nostamaan esiin nykyisen digitaalisen toimintaympäristön erityislaatu, vaikka sen arviointi ei luvussa olekaan erityisen syvällistä. Suuremman painoarvon ja syvällisemmän käsittelyn ansaitsi tähän liittyen muun muassa tiedon todistusvoimaisuuden ja kulttuurihistoriallisen arvon muuttuva, elävä ja kaikkea muuta kuin yksinkertaisesti määriteltävissä – erityisesti etukäteen – oleva suhde. Yleisesti raportista on luettavissa odotetusti ristivetoa yhtäältä henkilötietojen suojan, toisaalta tiedon avoimuuden ja jalostettavuuden välillä. Huomioon tulisikin ottaa se, että tiedon hävittämisen lisäksi on oltava useita muita mahdollisuuksia ja tapoja tiedon säilyttämiseen niin, että henkilötietojen suoja tulee otetuksi huomioon. Raportin esittämä pysyvän säilyttämisen ja arkistoinnin välinen ero onkin varsinkin digitaalisessa ympäristössä käytännössä olematon, koska tiedon hallinta vaatii kummankin kohdalla samoja teknologisia ja semanttisia keinoja. Näitä keinoja on myös jatkuvasti kehitettävä. Huomioon on tässä vaiheessa hyvä ottaa se, että esimerkiksi tiedon pseudonymisointi ja anonymisointi ovat tällä hetkellä teknisesti keskeneräisiä ja jatkuvasti kehittyviä ratkaisuja, joihin voi siksi myös liittyä lukuisia ongelmia, jotka voivat paljastua vasta jopa vuosien tai vuosikymmenen jälkeen. Hyvä asia kuitenkin on, että tietosuojaa koskevan lainsäädännön uudistaminen pakottaa eri tahot erilaisia keinoja sekä niiden käyttöä kehittämään.

Kommentit osasta 5.9 Tietohallinnon ja tiedonhallinnan ohjaus

-

Kommentit muutosehdotusten priorisoinnista

Mitä muutosehdotuksia olisi mielestänne priorisoitava valmistelussa?

-

Muut tarpeelliset toimenpiteet

Millä muilla toimenpiteillä, lainsäädännön uudistamisen lisäksi, katsotte olevan merkitystä julkisen hallinnon tiedonhallinnan kehittämisessä?

-

Työryhmän ehdotusten vaikutukset

Yleiset kommentit vaikutuksista

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

-

Yhteiskunnalliset vaikutukset

-

Suomela Sari
Turun kaupunki